

RETOURTJE ENGELAND TWEE KEER OVERSTEKEN IN 48 UUR

WATERKAMPIOEN

14 | 2010 | 22 JUL | WWW.WATERKAMPIOEN.NL | € 4,95

**BOOTJE
(VER)KOPEN?
KIJK OP
PAG. 74**

De kunst van het droogvallen

BLAUWALG ALARM
ZOMERSE TERREUR

VOORZEILTRIM
IN 4 VERSNELLINGEN

SERIOUS YACHTS
BONSINK BOUWT GESLAAGDE CABRIO

391905
56662

01014

RP 8 710966 756669

Scharrelen in het oostelijk Waddengebied

WAAR JE VALT, DAAR LIG JE

Met voorbedachten rade droogvallen was voor Femmie Goudswaard een compleet nieuwe ervaring. Vooraf was ze er niet helemaal gerust op.

Want hoe val je? En waar lig je dan? Samen met man Erik van den Berg ontdekte ze dat deze zomer. Vanaf pagina 44 vindt u een compleet stappenplan voor verantwoord 'omvallen'. Zorg voor eten, want koken wordt lastig.

TEKST FEMMIE GOUDSWAARD | FOTO'S ERIK VAN DEN BERG, FEMMIE GOUDSWAARD

Onze zeilboot terugvinden op een Tahitiaans strand zo'n vijftien jaar geleden was een traumatische belevenis voor mij. Losgeslagen van haar anker helde *Mrs. Jones* gevaarlijk over in de branding. Gelukkig konden we ons toenmalige 33-voets woonschip weer met man en macht vlottrekken, maar ik hield aan die stranding wel regelmatig terugkerende nachtmerries over. Dat we deze zomer moedwillig een zeiljacht op het droge gaan leren parkeren, heeft dan ook iets behoorlijk tegennatuurlijks. We gaan expres iets doen wat we ons hele zeilende leven juist angstvallig hebben proberen te vermijden. Gelukkig hebben we hiervoor wel een perfecte boot gevonden. *A Toute Allure*, een stoere Allures 40, heeft een ophaalbare kiel en is dus uitermate geschikt voor beginners zoals wij.

Het tij zal het leren

Al dagen voor ons vertrek naar het oostelijk Waddengebied zijn we in de ban van het tij. Van de grafisch weergegeven curven en bijbehorende tijden. Per etmaal is het twee keer hoog en twee keer laag water. Maar de standen zijn niet steeds even hoog of even laag. Belangrijk dus om daarop bij het bepalen van het tijdstip waarop je gaat droogvallen te anticiperen. Ook de plaats waar je het schip op de bodem van de Waddenzee gaat deponeren doet er natuurlijk toe. Hoe hoger je droogvalt, hoe later je weer loskomt. Of misschien wel helemaal niet, bedenk ik met een lichte knoop in mijn maag. De schrik slaat me helemaal om het hart als ik naar de kaart van ons vaargebied kijk. Wat een hoop groene en weinig blauwe stukken staan daar op. Al dat groen komt bij het terugtrekken van het water uit de Waddenzee dus helemaal droog te staan. Vreemd gezicht ook om daar boeien in getekend te zien. Die geven vaargeulen aan die dat alleen bij voldoende hoogwater kunnen pretenderen te zijn. Feitelijk spreken we hier dan ook ten onrechte van de Waddenzee. Het is gewoon land dat regelmatig onderloopt. Hoe ik met dat verontrustende idee om moet gaan? Het tij zal het leren.

De stop eruit

We hebben de aanbeveling gekregen om tussen Engelsmanplaat en Het Rif onze eerste droogval-ervaring op te doen. Er staat een koud windje vier uit het noorden en het is goed om in de beschutting van Het Rif aan hoger wal te gaan liggen. Dat valt comfortabeler droog en voorkomt ook gebeuk en gerol van de boot in de golven wanneer het water weer op komt zetten. Bovendien 'val' je er op zand, waardoor je minder wegzakt dan in de modder. Op zand val je overigens wel weer harder dan op modder. We kiezen aan het einde van de middag, bij aflopend tij een even tactische als voorzichtige positie aan de rand van de ondergelopen zandplaat en gooien ietwat gespannen het anker uit. Het water is al een tijd aan het zakken en het wachten op het grote droogvallen kan beginnen. Maar liefst vier miljard liter water stroomt bij aflopend tij met een behoorlijke snelheid uit de Waddenzee weg. De boot voelt daardoor als een speelgoedeendje in een rap leeglopende badkuip. De stop is eruit en we drijven rechtstreeks naar de bodem. Erik gebruikt een oude surfmast om te peilen of het overal rondom ons wel even (on)diep en dus vlak is. Of we niet scheef op de rand van een geul of op een richel komen te liggen, bijvoorbeeld. Voor het kiezen heb je het overigens niet omdat je niet onderwater kunt kijken. Je moet je, hoe lastig

ik dat ook vind, uiteindelijk toch gewoon overgeven aan de plek die je door de voorzienigheid wordt toegewezen. Waar je valt, daar lig je.

Roerbladen en skeg

Alvast emmers water putsen om de wc mee door te spoelen als we straks droog liggen, hoeven we niet te doen, want onze super-deluxe Allures kan daarvoor gebruikmaken van zoetwater uit eigen voorraad. En uiteraard heeft deze droogvaller een vuilwatertank, zodat we alleen onze letterlijke 'voetafdruk' op het wad zullen achterlaten. Behoorlijk decadent is ook de douche op het achterdek waardoor we ook al geen zeewater hoeven klaar te zetten om onze voeten mee schoon te spoelen als we op het Wad hebben rondgestruind. Dat zal wel niet zo hoognodig zijn, als wanneer je kniediep in de modder wegzakt, maar toch. Ook goed te weten dat we de twee roerbladen rustig aan de grond kunnen zetten en dat de saildrive bij onze robuuste *A Toute Allure* beschermd wordt door een skeg. Met dank aan die saildrive hoeven we ook niet te denken aan het ontlichten van de schroefaslager als de boot straks bij opkomend tij weer drijft.

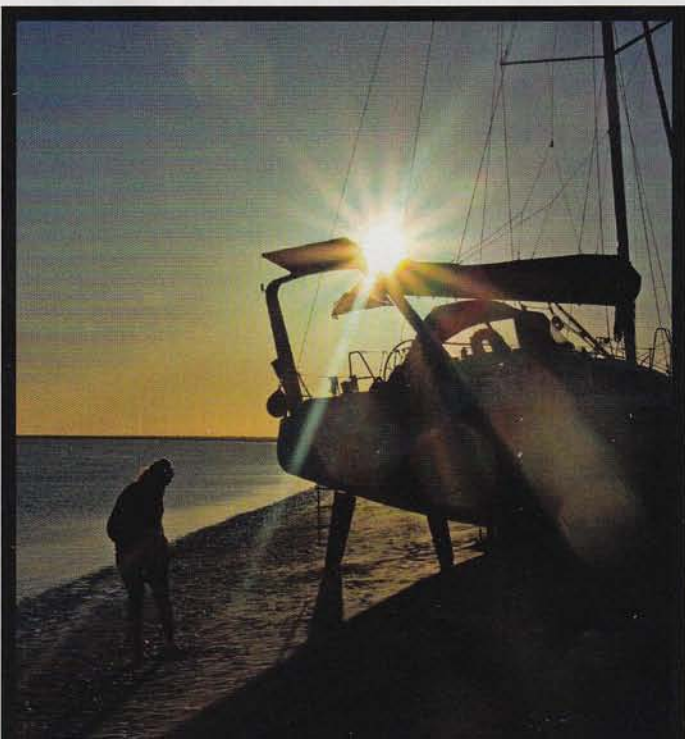
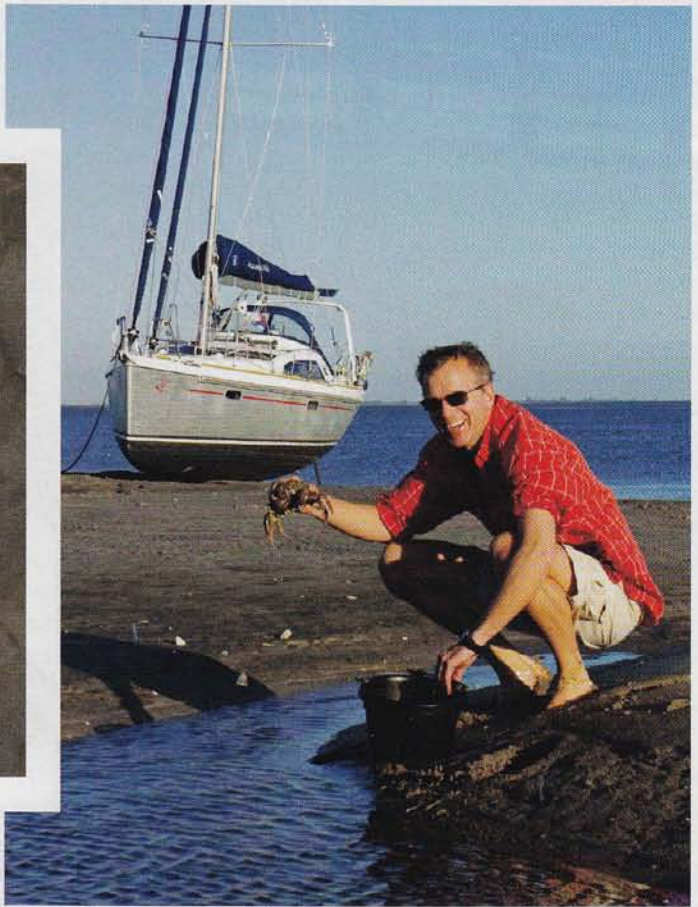
Terwijl wij, quasi ontspannen, achter de buiskap zitten te wachten op onze succesvolle eerste 'landing', stoomt er nog even een kokkelvisserschip voorbij. Het gevaarte ploetert zich een weg zoekend door een kennelijk aanwezige geul en schurkt vervolgens dicht tegen Het Rif aan. Even later zien we mannen van het schip naar de kant roeien om er handmatig kokkels te verzamelen. Deze traditionele manier is de enige wijze waarop er in dit gebied nog op kokkels gevist mag worden. Wie wil weten hoe dit precies in zijn werk gaat, kan surfen naar www.eenvandaag.nl (zoekwoord kokkelvissers).

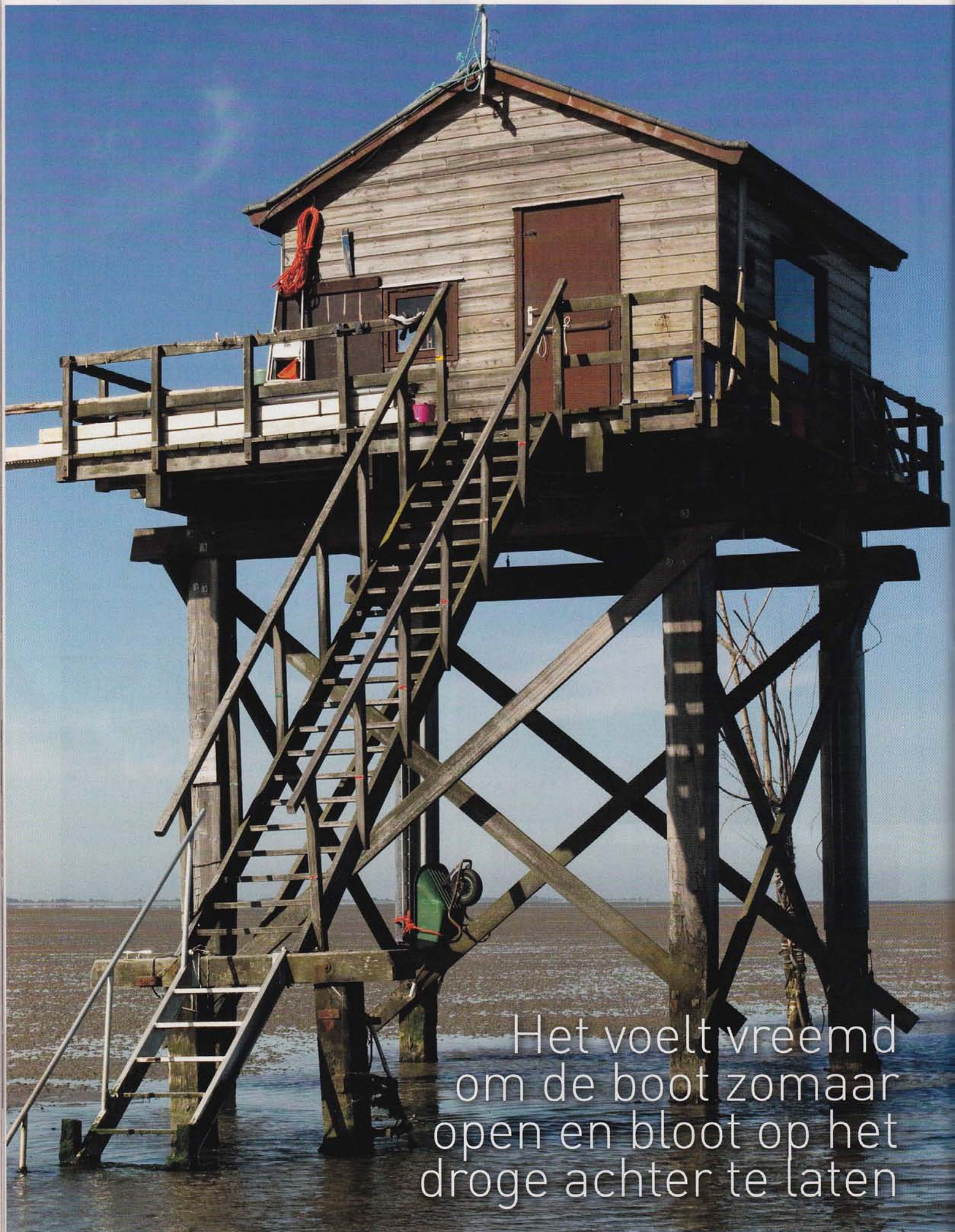
Er zwemmen ook nog twee brutale zeehonden langs de boot. Ze nemen even nieuwsgierig een kijkje en verdwijnen dan weer. En dan voelen we het. Met zachte schokjes lopen we onmiskenbaar vast. Wat een surrealistische rotsensatie is dit. Ik wil er eigenlijk onmiddellijk actie tegen ondernemen. Wegvluchten van deze groeiende ondiepte. Maar dat is nou juist niet de bedoeling. Al gauw kunnen we via het boordladdertje op het droge stappen. Als astronauten uit een maanlander (*one small step for man...*). Een gevoel van ongeloof maar ook van triomf overspoelt me. Ik wandel zomaar van de boot weg over de

uitgestrekte bodem van de Waddenzee.

We besluiten naar het huisje op palen te lopen dat we in de verte zien staan. Grappig dat je met zoveel ruimte om je heen toch meteen weer voor een doel kiest. Iets tastbaars in de oneindigheid. Het voelt vreemd om de boot zomaar open en bloot en op het droge in de gierende wind aan haar lot over te laten. In het huisje op palen blijken twee wadwachters, Anneke Bouman en Dries Olthoorn, te wonen. Die zijn er met voldoende voedsel en water voor een week gedropt om de boel vanaf hun veilige post in de gaten te houden. We mogen hun tijdelijke optrek van binnen bezichtigen en door hun telelens naar de zeehondjes op de plaat links van Het Rif uren. Onwillekeurig kijk ik ook steeds naar beneden om te zien of het water alweer stijgt. Maar daar merken we pas midden in de nacht weer wat van, als er een kakofonie van golfjes tegen het aluminium van de bootromp weerklinkt en we schoksgewijs los-

Het voelt vreemd
om de boot zomaar
open en bloot op het
droge achter te laten

komen en weer voor anker komen te liggen. Van slapen komt niet overdadig veel. Voor dag en dauw lopen we namelijk met evenveel kabaal opnieuw vast. We gaan er op een gegeven moment maar uit om ons in een poeltje onder te dompelen in nog behoorlijk koud aanvoelend zeewater. De zwarte blubber onder het zand werkt perfect als schoonheidsmasker en ruikt heel lekker als hij opdroogt op je huid. De kokkelvisserboot is 's nachts vertrokken. We zijn weer alleen in niemandsland en lopen ongegeneerd in ons beblubberde blootje rond. We vergeten voor het gemak de Big Brothers met hun verrekijker in het 'wachttorentje' en ook het feit dat er wadlopers in de buurt kunnen worden gedropt.

Opkomende paniek

Tegen de middag wil Erik, ondanks dat het water alweer gestaag stijgt, nog een wandeling rond Engelsmanplaat maken. Die plaat is zeer waarschijnlijk genoemd naar Feye Willems Engelsman, een Schiermonnikoogse schelpenvisser die er in 1708 strandde. Wrakstukken van zijn schip zijn er nog steeds te vinden. Ook wil Erik er op zoek naar de oude stenen funderingen van vroegere bakens. Maar ik durf eigenlijk niet meer zo goed weg van de boot. Met dank aan de tv-serie Syl de Strandjutter zie ik mezelf al verdrinken in de vloed tussen wal en schip. Maar Erik laat zich helaas niet tegenhouden door de horrorscenario's die ik schets. Als ik hem weg zie lopen, bekruipt me meteen al een onaangenaam gevoel en hoe verder hij zich van de boot verijdt, des te wanhopiger ik word. De paniek die opkomt, spant samen met het tij. Er beginnen namelijk alweer golfjes tegen de boot te hoop te lopen terwijl Erik in de verste verte nog niet terugkomt. Een beangstigende ervaring die pas eindigt als Erik eindelijk naar het boordladdertje waadt.

Slingeren

Na een zeiltocht boven Het Rif langs naar het Smeriggat, varen we door een kronkelend geultje over de Siege Wal naar Schiermonnikoog. Onderweg is het best een beetje zoeken naar de roodgetapete prikken die onze veilige weg aan stuurboord daarvan markeren. Jachthaven De Oude Veerdam aan het einde van dit geultje is uitgebaggerd tot een diepte van 130 cm. Rondom valt alles bij laagwater compleet droog. De boten in het haventje liggen feitelijk in niet meer dan een 'knikkerpotje' water dat na elke winter weer moet worden uitgediept. We strijken neer op het volle terras van het legendarische Hotel Van der Werff. De bediening is er ouderwets hoffelijk en de koffie kost nog altijd slechts 80 cent. Om wat nachtrust in te halen, besluiten we niet meteen de volgende kans (uiterlijk rond 05.00 uur de ochtend daarop) te pakken om de jachthaven van Schiermonnikoog weer te verlaten. Als we wakker worden van groepen kwetterende klasjes wadlopers rond de haven, staat de geul waarover we terug naar het vasteland zouden kunnen varen alweer droog. We ontbijten op ons gemak en maken een wandeling naar de noordkust. 's Middags wijst de havenmeester ons bij Hoog Water een alternatieve route over de Siege Wal. Dat is het zogenaamde geultje van Harm langs een vrolijke rij gele tonnetjes. Deze alternatieve route is vernoemd naar eilander Harm die met zijn stalen schuit *Javanka* de geul heeft ontdekt. Aanvankelijk had hij zijn vondst bebakend met prikken, maar die werden door Rijkswaterstaat verwijderd, omdat ze onrechtmatig waren uitgezet. Gelukkig

heeft RWS de verwijderde 'bebakening' deze zomer vervangen door gele tonnen. Met dank aan Harm komen we uiteindelijk in de Grote Siege, de vaste vaargeul van de veerdienst. We spoeden ons onder Brakzand door en via het Poepegat (*what's in a name*) scharrelen we het mooie Lutjewad op. Noordwaarts maken we vervolgens weer een lange slinger over een eindeloos stuk droogvallend Wad richting Eilanderbalg. Daar is eindelijk weer eens een geul waar altijd water in blijft staan. We varen het oostelijkste stuk strand van Schiermonnikoog op. Precies tussen twee natuurgebieden in. Het lijkt wel of de vogels en zeehonden de grenzen daarvan ook aanhouden, want we zien ze nergens in dit stukje niemandsland. Gelukkig maar, dan kunnen we ze ook niet storen.

Tegen de avond is A Toute Allure weer helemaal drooggefallen. Ze ligt onheilspellend hoog op het steil aflopende schier eindeloze strand. Als een schip in de woestijn, neus bijna pal in de frisse noordenwind. We sjouwen het anker zover mogelijk het water achter haar in, en wel zo dat ze bij opkomend tij tegen de stroming in zal draaien. In onze ijver om alles zo goed mogelijk te doen vergeten we helaas om de ankerboei te hijsen. Dat hebben we de eerste keer wel gedaan, dus van een beginnersfoutje kunnen we helaas niet meer spreken. En daar liggen we dan in alle eenzaamheid. Hopend dat we bij het eerstvolgende tij weer los zullen kunnen komen. De stand daarvan komt namelijk wat lager uit dan de vorige HW,

dus is er een kans dat we voorlopig moeten blijven liggen waar we gevallen zijn. Maar om vier uur 's nachts als de wekker gaat voor Hoog Water, blijken we ongemerkt alweer riant te zijn gaan drijven. Keurig volgens het boekje liggen we mooi net buiten de vaargeul achter ons anker. Het is windstil geworden en daardoor zijn we waarschijnlijk ook zo geruisloos losgekomen.

Weemoed

We wachten tot het licht genoeg is geworden en varen dan in de richting van Simonszand waar groepen zeehonden liggen op te warmen in het ochtendzonnetje. Het eerste deel van de geul die ons langs deze zoonanbidders voert, is nog gemarkeerd door middel van boeien. Daarna moeten we zelf maar uitzoeken hoe we noordwaarts om Schiermonnikoog geraken. Van de boordplotter, die wat van slag lijkt, en de kaart kunnen we niet echt op aan, omdat de ondieptes in dit gebied voortdurend aan de wandel zijn. Gelukkig hebben we tijdens onze wereldomzeiling veel ervaring opgedaan tussen ongemarkeerde riffen en platen. Vooral Erik heeft een scherp oog voor ondieptes ontwikkeld en dat brengt ons veilig naar de vaargeul langs Ooster Buitengrond en Plaatgat. Een Engelsman blijkt minder fortuinlijk en is buiten de betonning hopeloos vast komen te zitten met zijn zeiljacht. Als we koers wijzigen om hem te hulp te schieten (wij steken veel minder diep) wordt ons dit door de Post Schiermonnikoog met klem ontraden, maar we blijven wel in de buurt tot de KNRM de gestrande heeft vlotgetrokken. Als we de opgeluchte Brit verlaten hebben en wederom langs Engelsmanplaat varen op weg terug naar Oostmahorn, is het inmiddels tropisch warm geworden. Een platbodem en een catamaran zijn nu op het plekje waar wij onze 'eerste keer' beleefden, gevallen. Weemoedig zien we hoe heerlijk ze er liggen. ↓

Met dank aan www.rossinante.com, verhuurder van Allures-jachten.